

[Undervisningsministeren.]

det ønsket om at få et let konstaterbart kriterium for, hvorvidt arbejdet har ført til værdifulde resultater for låntageren. Låntagerens selvrisiko vil ved aftale normalt kunne ansættes til halvdelen af hovedstolen, men den kan principielt variere fra næsten 0 til 100 pct. af omkostningerne. Fondet får gennem sin i sådanne tilfælde erhvervede ejendomsret adgang til at sælge, bortgive eller offentliggøre resultaterne, som muligvis vil være til nytte for andre erhvervs-virksomheder. Selv negative resultater vil være af samfundsmæssig værdi, idet offentliggørelse heraf vil medvirke til, at virksomheder, der har påtænkt at begynde et tilsvarende udviklingsarbejde, naturligt vil afstå herfra. Provenuet af et eventuelt videresalg forudsættes indbetalt til statskassen.

Selv om loven først skal have virkning fra 1. april 1967, har regeringen ment, at det var rigtigt at fremsætte forslag i indeværende samling, idet en vedtagelse af loven vil betyde, at der vil blive god tid til at nedsætte bestyrelsen for fondet, således at denne kan udarbejde retningslinjerne for sit arbejde og i øvrigt tilrettelægge dette.

Idet jeg således henviser til det anførte samt til lovforslagets bemærkninger skal jeg herved anbefale lovforslaget til velvillig og hurtig behandling i det høje ting.

Ministeren for kulturelle anliggender (Sølvhøj): Jeg har herved den ære for det høje ting at fremsætte forslag til lov om bygningsfredning. Forslaget er i det væsentlige en genfremsættelse af det lovforslag, der forelagdes tinget sidste år, og hvorved bygningsfredningsloven af 12. marts 1918 tænktes afløst. Da forslaget således er en genfremsættelse, skal jeg med hensyn til den almindelige motivering for det henvise til forslaget bemærkninger og til min fremsættelse sidste år, hvori jeg redegjorde for situationen for bygningsbevaringsarbejdet. Jeg nævnte herunder dels den vanskelige økonomiske stilling for bygningsbevaringsarbejdet som helhed og dels den relativt ringe beskyttelse, som de B-fredede bygninger hidtil har haft.

Med hensyn til de økonomiske problemer

er det, selv om der også af de private bevaringsforeninger landet over gøres et stort arbejde både for at udbrede forståelsen for betydningen af, at vore gamle bygninger opretholdes, og gennem tilskud bidrages til bevaringsaktioner, klart, at de meget begrænsede midler, der er til rådighed som statslige tilskud til opretholdelsen af fredede bygninger, for tiden 220.000 kr. om året, overhovedet ikke forslår til at skadesløsholde bygningernes ejere for de merudgifter ved opretholdelse og vedligeholdelse, som selve fredningen forpligter ejerne til. De 220.000 kr. skal strække til som tilskud til f. eks. fornyelse af strå- eller tegltage samt i det hele til at sikre, at istandsættelsesarbejder på de ca. 2.500 fredede bygninger, vi har, udføres således, at disses tilstand og dermed betydning ikke forringes. Lovforslagets hovedidé var derfor, at man oprettede et særligt fond gennem årlige statsbevillinger på indtil videre 400.000 kr., der først og fremmest skulle anvendes til overtagelse af truede fredede ejendomme og til istandsættelse i forbindelse med denne overtagelse.

Herudover ønskede man som nævnt gennem lovforslaget at give facaderne på de B-fredede ejendomme en bedre beskyttelse, således at disses ydre, mod offentligheden vendende billeder fik samme beskyttelse som de A-fredede bygninger.

Under lovforslagets behandling sidste år var der blandt ordførerne enighed om betydningen af en forbedring af forholdene på disse områder. Når loven alligevel ikke nåede at blive gennemført, hang det sammen med, at det folketingsudvalg, der behandlede forslaget, ikke fik tid til at gennemdrøfte nogle detailspørgsmål, hvoraf det vigtigste drejede sig om sammensætningen af det på dette område dels rådgivende og indstillende, dels administrerende organ, det særlige bygningssyn.

Folketingsudvalget udtrykte sin forventning om, at lovforslaget blev gennemført i denne samling.

I det forløbne år har vi altså kunnet besinde os på materialet på ny, og dette er resulteret i en yderligere redaktionel gennemgang af lovforslaget og bemærkningerne. Jeg vil i denne forbindelse gøre opmærksom på, at lovforslagets tekst altså rummer en

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

række sproglige ændringer i forhold til det sidste år fremsatte, samt at redaktionen har muliggjort en forenkling af teksten, således at forslaget nu omfatter 21 paragrafer mod sidste år 23. Endvidere har man i teksten og bemærkningerne forsøgt at tage stilling til de problemer, der blev forhandlet i folketingsudvalget sidste år, eller at udbyde redegørelserne herfor.

Specielt med hensyn til det spørgsmål, der dels under lovforslagets behandling, dels senere under en offentlig debat tiltrak sig størst opmærksomhed, nemlig om bygningssynets sammensætning, er der i lovforslaget gjort forsøg på at imødekomme de ønsker, der var fremme om en udvidelse af bygningssynets medlemskreds, ikke mindst således at mennesker med lokale interesser kunne deltage i afgørelserne. Fra regeringens side betragter vi det som vigtigt, at denne institution, som nu med sin hidtidige struktur i næsten 50 år uden væsentlige friktioner har formået at varetage dette område under uhyre beskedne vilkår, fortsat kan forblive en fast afgrænset kreds. Man har dog fundet det sagligt forsvarligt at foreslå synets medlemskreds udvidet med to medlemmer efter indstilling af dels Københavns kommune og købstadkommunerne, dels By-mæssige Kommuner og sognerådsforeningerne. Disse medlemmer må formodes under lovens administration at have opmærksomheden rettet på de specielle lokale interesser, spændende fra de kommunale byplaninteresser til interesserne hos ejere og brugere. Når jeg siger dette sidste, må det ikke forstås sådan, at bygningssynet hidtil skulle have overset disse interesser.

Jeg tror, at det nu foreliggende lovforslag vil forbedre mulighederne for bygningsbevaringsarbejdet her i landet betydeligt, omend jeg er helt klar over, at de økonomiske midler, der stilles til rådighed, er små i betragtning af den eksplosive prisudvikling, der har fundet sted inden for bygningshåndværket, og de specielle vanskeligheder, der rent teknisk og håndværksmæssigt er forbundet med arbejderne på gamle bygninger. Her har man imidlertid måttet erkende de økonomiske muligheder, der i øjeblikket består, og som indebærer, at vi ikke kan gå ind i dette arbejde med samme

styrke som adskillige andre lande i Europa. Kommer tid, kommer forhåbentlig råd.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale det fremsatte lovforslag til det høje folketings hurtige og velvillige behandling.

Ministeren for Grønland (Carl P. Jensen):
Jeg skal herved tillade mig for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om ændring i lov om folketingsvalg i Grønland.*

Ved nærværende forslag er der foreslået forskellige ændringer, hvorved der skabes større overensstemmelse mellem reglerne i den danske og grønlandske folketingsvalglov. Forslaget har været forelagt for Grønlands landsråd på dettes ordinære samling i 1965 og er tiltrådt af landsrådet.

Reglerne om udarbejdelse af valglisten blev som bekendt med virkning fra 1. januar 1965 ændret, således at der i Grønland som i det øvrige rige udarbejdes årlige valglisten over de til folketinget stemmeberettigede personer. Det foreliggende forslag indeholder en udbygning af disse regler i overensstemmelse med de ved lov nr. 364 af 18. december 1964 gennemførte ændringer i den danske folketingsvalglov, ligesom der er foretaget visse ændringer i reglerne af systematisk art.

For at lette gennemførelsen af ændringer i valgkredsinddelingen i de enkelte kommuner som følge af ændringer i kommunegrænserne eller nedlæggelse af udsteder m. v. er endvidere i forslaget optaget en bestemmelse, hvorefter ændringer i valgkredsinddelingen kan foretages af ministeren for Grønland.

Forslaget indeholder endelig bestemmelser, hvorefter der gives vælgere, der på valgdagen vil være fraværende fra afstemningsstedet, adgang til at stemme pr. brev til den kommune, hvor de er optaget på valglisten. Stemmeafgivning i Grønland forud for valgdagen har på grund af den usikre postgang hidtil kun kunnet finde sted hos lederen af afstemningen i det afstemningsdistrikt, hvor den pågældende vælger er optaget på valglisten. Da trafikforbindelserne og postbefordringen imidlertid i de senere år er blevet betydeligt forbedret, anser man det nu for rigtigt, at vælgere i Grønland ligesom vælgere i det øvrige rige får adgang til at afgive stemme